

SAKSFRAMLEGG
UTVALGSSAK

dot 228

Saksnr.	200605491	Dato	06.12.06
Kode	Ki-501	Beh.	

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.	Saksbehandler
Kommunestyret	30.11.2006	040/06	BRAOLE

Mappe	JournalID	ArkivID	Saksbehandler
06/1072	06/3421	029, &83	Ole Aastad Bråten

Staten og Den norske kirke

Vedlegg:

- Skjema som skal fylles ut og returneres sammen med høringsuttalelsen (faste medlemmer og varamedlemmer).
- Sammendrag av NOU 2006. 2 *Staten og Den norske kirke* (varamedlemmer)

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

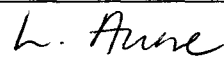

- Høringsbrev fra Kultur- og kirkedepartementet.

Nr	T	Dok.dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	U	13.10.2006	Ole Morten Fossli; Marit Slettum; Arve Bergsbakken; Einar Bergsbakken	Møte i arbeidsutvalget i Stat/Kyrkje-spørsmålet
2	U	26.10.2006	Marit Slettum; Arve Bergsbakken; Ole Morten Fossli	Referat frå møte i arbeidsgruppa for stat - kyrkje-spørsmålet
3	U	01.11.2006	Kommunestyremedlemmer i Etnedal kommune	Stat - kyrkje-spørsmålet

Saksopplysninger:

Det offentlige utvalget som har utredet forholdet mellom stat og kirke, avgav sin utredning 31. januar 2006, NOU 2006:2 *Staten og Den norske kirke*. Kultur- kirkedepartementet har sendt utredningen til en rekke høringsinstanser, bl.a. kommunene, med 1. desember 2006 som frist til å uttale seg.

Stat - kirke-utvalget ble oppnevnt ved kongelig resolusjon av 14. mars 2003. Utvalget fikk en bred sammensetning med representanter fra alle de politiske partiene på Stortinget, kirkelige organer, den samiske befolkning, Norges Frikirkeråd, Human-Etisk Forbund, ulike religioner

Sign. Etnedal kommune	Utskrift sendt til: Kultur- og kirkedepartementet Bruflat Menighetsråd v/leder Nord-Etnedal Menighetsråd v/leder
---	---

AMU-3/06

KS-39/06

og representanter med spesiell fagkompetanse. Fylkesmann Kåre Gjønnes ble oppnevnt som leder av utvalget.

Formålet med utredningen er å gi grunnlag for treffe beslutning om statskirkeordningen skal videreføres, reformeres eller avvikles. Mandatet la til grunn at Den norske kirke fortsatt skal være en "bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke". I tillegg til selve ordningsspørsmålet, ble utvalget bedt om å vurdere finansieringsordninger, gravferdsordningen og ordninger for fredede og verneverdige kirker. Vurdering av eiendomsretten til kirker, kirkegårder og Opplysningsvesenets fond ved et eventuelt opphør av statskirkeordningen, var også en del av utvalgets mandat.

Framtidig kirkeordning:

Utvalgets flertall på 18 medlemmer anbefaler at dagende statskirkeordning oppheves, og at det etableres en ny kirkeordning for Den norske kirke. Blant flertallet anbefaler 14 medlemmer at Den norske kirke organiseres som "lovforankret folkekirke", mens 4 medlemmer anbefaler at Den norske kirke etableres som et selvstendig trossamfunn på lik linje med andre tros- og livssynssamfunn. 2 av utvalgets medlemmer anbefaler at dagens statskirkeordning videreføres innen gjeldende grunnlovsbestemmelser.

Flertallsmodellen - "Lovforankret folkekirke"

Forslaget fra flertallet innebærer at alle grunnlovens nåværende bestemmelser om statskirkeordningen oppheves. Dette betyr at Den norske kirke blir et selvstendig rettssubjekt med selvstendig ansvar for alle saker som har med tro og virksomhet å gjøre. Blant annet vil biskopene utnevnes av kirkens egne organer på grunnlag av en bred nominasjons- og valgordning. Den norske kirke gis likevel en særlig tilknytning til staten gjennom en egen kirkelov. Det anbefales at denne kirkeloven utformes som en kortfattet rammelov og forankres i en grunnlovsbestemmelse.

Utvalgets flertall hevder at denne modellen vil ivareta Den norske kirkes stilling i landets historie og understreke kontinuitet mellom nåværende og ny ordning. Samtidig mener de at modellen uttrykker at Den norske kirke er et trossamfunn, med en egenart som er forskjellig fra statens.

Flertallet mener Den norske kirke fortsatt skal være landsdekkende, med bred kontaktflate og med rom for ulike grader av trosengasjement og aktivitet blant medlemmene. Det understrekes at det er behov for tiltak som kan styrke både valgdeltakelse og representativitet i kirken. Flertallet mener at det er folks tilhørighet i menighetene som er avgjørende for kirkens framtid, ikke ordningen av forholdet mellom stat og kirke. Samtidig mener de at en lovforankret folkekirke vil gi det beste grunnlaget for en fortsatt sterk tilknytning mellom kirke og folk. Flertallet mener at denne modellen har en klar fordel ved at den innebærer full tros- og livssynsfrihet og ivaretar retten til å uttrykke sin tro og sitt livssyn i det offentlige rom. Dermed kan en slik ordning forhindre at tro og livssyn blir redusert til et rent personlig anliggende.

Mindretallsmodell 1 - "Selvstendig folkekirke"

Utvalgets ene mindretall anbefaler at Den norske kirke organiseres som en selvstendig folkekirke. Det betyr at Den norske kirke ikke lenger skal være en del av statsforvaltningen, men etableres som et selvstendig trossamfunn på linje med andre tros- og livssynssamfunn. Virksomheten reguleres gjennom lovgivning som er felles for alle tros- og livssynssamfunn.

AMU-3/06

KS-39/06

Disse medlemmene legger avgjørende vekt på at Den norske kirke fullt ut må betraktes og behandles som et trossamfunn, og at politiske organer ikke kan til bestemme noe som gjelder kirkens grunnlag, oppdrag og måte å framtre på. Dette mindretallet mener at denne modellen synliggjør dette best, samtidig som den best ivaretar hensynet til likebehandling av alle tros- og livssynssamfunn.

Mindretallsmodell 2 - "Grunnlovsforankret folkekirke"

Utvalgets andre mindretall anbefaler at dagens statskirkeordning videreføres innenfor rammene av de eksisterende bestemmelsene om statskirkeordningen i grunnloven. Dette mindretallet mener at dagens statskirkeordning best sikrer at Den norske kirke er der for alle som ønsker det. Den sikrer også en tilstrekkelig lav terskel sånn at alle kan føle seg hjemme i kirken, uansett trosengasjement.

Det forslås å sette i gang reformer innenfor dagens statskirkeordning. Noen vil gjøre prostene til statlige tjenestemenn i stedet for embetsmenn, vurdere å ansette prester lokalt i stedet for sentralt, forenkle kirkeloven og endre valgordningene ved å innføre en kombinasjon av direkte og indirekte valg til bispedømmeråd og kirkemøtet. Dette mindretallet mener at det er viktig at grunnlovsbestemmelsene videreføres.

Finansiering

Utvalget mener det er en offentlig oppgave å bidra økonomisk og på andre måter for å legge til rette for tros- og livssynssamfunnenes virksomhet, slik det skjer i dag. Ved flertallets foreslåtte kirkeordning, en lovforankret folkekirke, anbefaler et flertall på 15 utvalgsmedlemmer at offentlige bevilgninger står for hovedfinansieringen, med statlige tilskudd som dekker lønninger og tilknyttede personalkostnader for alle kirkelige ansatte. Kommunale tilskudd skal dekke bygging, vedlikehold, forvaltning og drift av kirkebygg. Dette kombineres med et mindre medlemsbidrag som skal dekke finansieringen av menighetens øvrige virksomhet. Et mindretall anbefaler at den offentlige bevilgningen i sin helhet kommer fra staten. Et annet mindretall anbefaler hovedfinansieringen gjennom medlemskontingent, supplert med offentlige tilskudd til særskilte formål.

Gravferdsforvaltningen

Flertallet på 17 av 20 medlemmer anbefaler at gravferdsloven endres slik at hovedprinsippet er at kommunen har ansvaret for gravferdsforvaltningen fordi gravferd er en allmenn oppgave som bør ivaretas av det offentlige. Kommunen er en tros- og livssynsmessig nøytral instans, og skillet mellom de juridiske og praktiske sidene ved gravferd og de religiøse og seremonielle sidene blir tydeligere. Utvalgets mindretall anbefaler at kirkelig fellestråd beholder ansvaret, både fordi langt de fleste gravferder skjer etter Den norske kirkes ritualer og fordi kirkebygg og kirkegårder utgjør en integrert helhet de fleste steder. Utvalget anbefaler at begrepet kirkegård i lovverket erstattes av den nøytrale betegnelsen gravlund eller gravplass. Det bør vurderes å erstatte vigsling av hele gravlundene med vigsling av enkeltfelt for å tydeliggjøre at deler av gravlundene benyttes av flere tros- og livssynssamfunn.

Fredede og verneverdige kirker

Utvalget går av kulturpolitiske grunner inn for at det etableres særskilte finansieringsordninger for fredede og verneverdige kirker, uavhengig av den framtidige relasjon mellom staten og Den norske kirke. I tillegg til dagens ordninger, forslås det opprettet en tilskuddsordning der sentrale kirkelige myndigheter fordeler tilskudd etter søknad fra

AMU-3/06

KS-39/06

menighetene. Flertallet i utvalget understreker også behovet for økonomiske strakstiltak innenfor dagens system for å hindre ytterligere forfall og ødeleggelse av kirkebygg. Utvalget forslår at staten overtar eierskapet til fredede og verneverdige kirker som tas ut av kirkelig bruk.

Opplysningsvesenets fond

Flertallet i utvalget mener at spørsmålet om eiendomsretten til Opplysningsvesenets fond ikke kan avgjøres gjennom juridiske utredninger, men må avgjøres ved vedtak i Stortinget. Flertallet anbefaler at Opplysningsvesenets fond overføres til Den norske kirke. Det blir lagt til grunn at en slik overføring ikke gir andre tros- eller livssynssamfunn krav på tilsvarende kompensasjon. Mindretallet anser Opplysningsvesenets fond som statens og fellesskapets verdier og eiendom.

Høring

Vedlagte skjema fylles ut av høringsinstansene og returneres sammen med uttalelsen. Så langt det lar seg gjøre, bes det om at høringsinstansene setter kryss for de alternativene som ligger nærmest den enkelte høringsinstansen sitt syn, samtidig som de nærmere avveiningene og vurderingene nedfelles i selve høringsuttalelsen. For kollegiale organer bes det om at stemmetall ved eventuell uenighet fremgår av høringsuttalelsen.

Vurdering:

Forslag til vedtak (spørsmål til høringsinstansene):

Type høringsinstans

- Kommune
- Menighetsråd/kirkelig fellesråd/bispedømmeråd
- Prost/biskop
- Tros- eller livssynssamfunn utenfor Den norske kirke
- Frivillig organisasjon innenfor Den norske kirke
- Annen offentlig instans
- Annen privat instans

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Svar:

AMU-3/06

KS-39/06

2. Den norske kirke som statskirke:

- Bør fortsette
- Bør avvikles
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

- Grunnloven
- Egen kirkelov vedtatt av Stortinget
- Lov om trossamfunn
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

- Gjennom medlemsavgift
- Medlemsavgift med noe støtte fra det offentlige
- Støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift
- Offentlig finansiering uten medlemsavgift
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

- Valgordningene bør være som i dag
- Øke bruken av direkte valg til kirkens besluttede organer
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelle andre ordninger:

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

(Her kan du/dere sette kryss på ett eller flere alternativer)

- Ingen tillegg
- De politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på; så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene
- Det kristne og humanistiske verdigrunnlaget
- Det humanistiske verdigrunnlaget

AMU-3/06

KS-39/06

- At Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke
- Vet ikke / ønsker ikke å svare
- Eventuelt annet:

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

- Den lokale kirke (menighetsråd eller kirkelig fellesråd)
- Kommunen
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

- Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
- Den lokale kirke bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret
- Kommunen bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

30.11.2006 Kommunestyret**KS-040/06 Vedtak:****Type høringsinstans**

- Kommune
- Menighetsråd/kirkelig fellesråd/bispedømmeråd
- Prost/biskop
- Tros- eller livssynssamfunn utenfor Den norske kirke
- Frivillig organisasjon innenfor Den norske kirke
- Annen offentlig instans
- Annen privat instans

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

- Tros- og livssynsfrihet. 8stemmer- Statskirkeordningen. 11stemmer- Ikkediskriminering. 4 stemmer.

AMU-3/06

KS-39/06

2. Den norske kirke som statskirke:

- Bør fortsette. 16 stemmer
 Bør avvikles. 2 stemmer
 Vet ikke / ønsker ikke å svare. 1 stemme

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

- Grunnloven. 11 stemmer
 Egen kirkelov vedtatt av Stortinget. 5 stemmer
 Lov om trossamfunn. 0 stemmer
 Vet ikke / ønsker ikke å svare. 0 stemmer

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

- Gjennom medlemsavgift. 0 stemmer
 Medlemsavgift med noe støtte fra det offentlige. 0 stemmer
 Støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift. 0 stemmer
 Offentlig finansiering uten medlemsavgift. 16 stemmer
 Vet ikke / ønsker ikke å svare. 0 stemmer

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

- Valgordningene bør være som i dag. 11 stemmer
 Øke bruken av direkte valg til kirkens besluttede organer. 4 stemmer
 Vet ikke / ønsker ikke å svare. 0 stemmer

Eventuelle andre ordninger:

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

(Her kan du/dere sette kryss på ett eller flere alternativer)

- Ingen tillegg. 3 stemmer
 De politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på; så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene. 0 stemmer
 Det kristne og humanistiske verdigrunnlaget. 11 stemmer
 Det humanistiske verdigrunnlaget. 1 stemme

AMU-3/06

KS-39/06

At Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke. 6 stemmer

Vet ikke / ønsker ikke å svare. 0 stemmer

Eventuelt annet: 0 stemmer

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

Den lokale kirke (menighetsråd eller kirkelig fellesråd). 15 stemmer

Kommunen. 1 stemme

Vet ikke / ønsker ikke å svare. 0 stemmer

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret. 1 stemme

Den lokale kirke bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske
Ansvaret. 12 stemmer

Kommunen bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret. 1 stemme

Vet ikke / ønsker ikke å svare. 2 stemmer